

Činoherní čtení

Ve Smečkách 26, Praha 1

DUBEN 2011

STANISLAV ŠTÍCHA

inspiciant Činoherního klubu (1975 – 2011)

Majitel domů Novotný ve Štechově Deskovém statku

Premiéra

Martin McDonagh UJETÁ RUKA

(Behanding in Spokane)

Vždycky se najde někdo, kdo vás trumfne. Ať už jste zloděj, podvodník, zabiják, anebo autor divadelních her. Vždycky se může objevit ještě krutější monstrum, ještě cyničtější dramatik. Člověka to napadne při sledování poslední hry Martina McDonagha *Ujetá ruka*, kterou uvedl Činoherní klub v překladu a režii Ondřeje Sokola. Anglický dramatik s irskými kořeny McDonagh může za svou českou slávu vděčit právě Sokolovi, který v Činoheráku inscenoval jeho hry *Osiřelý západ* a *Pana Polštáře* a kromě toho jako specialista na anglosaskou dramaturgii i hru Američana Davida Mameta *Americký bizon*. Mametův text se dosti nepříjemně vysmívá kultu tzv. amerického snu, ale co je to proti výsměchu, s jakým ironizuje americké tradice tenhle drzý Ir! Hlavní postavou *Ujeté ruky* je ikonický hrdina Divokého západu – mstitel, jenž bere právo do svých rukou. Přesněji řečeno do jedné ruky, protože o tu druhou v dětství údajně přišel poměrně bestiálním způsobem. (...)

Režisér a herec Ondřej Sokol potvrdil jak bezpečnou znalost komediálního řemesla, tak smysl pro nuance herecké souhry. Ekvilibristicky rozvíjený a gradovaný příběh o jedné ruce totiž vyžaduje smrtelně vážný výraz, aby všechny ty fabulační schválnosti a ironické drzosti věrohodně prošly jako vysmátý recesista s maketou zbraně leteckou kontrolou. Marek Taclík se svého hereckého protínáku zhostil více než se ctí. Jestliže se už začínal zabydlovat v rolích prostomyslnějších nekňubů, z jeho cholerickeho jednoručky čiší opravdová vášeň po nesmyslné pomstě. Současně je to výsměch hollywoodskému klišé o citových deprivantech i herecká exhibice v dobrém slova smyslu. Obsazení Martina Fingera, předního herce Divadla Komedie, představuje znamenitý tah. Herecké styly pěstov-

vané v Komedii a v Činoherním klubu by jinak nebyly příliš kompatibilní, avšak Fingerovo pojetí pošahaného recepčního svou záměrnou cizorodostí dodává inscenaci štávu notně zahuštěného černého humoru. (...)

Richard Erml: Srážka deprivantů aneb Taclíkův koncert v Činoherním klubu, Reflex 3. 2. 2011

(...) Při představení posledního McDonaghova dramatu se mi, a to hned několikrát, vybavila magicky hrůzná atmosféra povídek americké spisovatelky Flannery O'Connorové, která jako motto svých drsných próz několikrát citovala církevního otce Cyrila Jeruzalémského, podle něhož musíme na cestě k Bohu projít kolem draka číhajícího na cestě, konfrontovat se a vyrovnat s jeho pohledem, v němž se zrcadlí hrůznost a nespojitost tohoto světa. Jako by většina našich současníků byla tímto dračím pohledem fascinována do té míry, že u toho zůstalo. Zlo, krutost, nesmyslnost. A jestli to skutečně takhle chodí na této *zkurvené zemi*, a dále už se nedá jít, proč z toho všeho nemít nakonec povyražení, proč si to neužít, říkají mnozí. Takže se stále častěji i v divadle, přesně především právě v něm, stáváme svědky přímo orgií nesouvztažnosti, a to nesnesitelně lehkých, při nichž se samozřejmě můžeme znamenitě bavit. (...)

Josef Mlejnek: Zapálená svíce na kanystru s benzínem, Divadelní noviny 22. 2. 2011

Připravujeme

David Mamet GLENGARRY GLEN ROSS

(Hra je věnována Haroldu Pinterovi)

Překlad a režie: **Ondřej Sokol**

Scéna: **Adam Pitra** / Kostýmy: **Katarína Hollá**

Hrají: **Michal Pavlata, Domingos Correia, Jaromír Dulava, Michal Suchánek, Pavel Kikinčuk, Otmar Brancuzský, Matěj Dadač.**

Premiéra v květnu 2011

Dramatika **Davidu Mameta**

(stejně tak jako Martina McDonagha) netřeba pravidelným čtenářům Činoherního čtení a divákům Činoherního klubu zvlášť představovat. Po inscenacích her *Sexuální perverz* v *Chicagu* (premiéra v březnu 2004, nedávno 100. repríza) a *Americký bizon* (hrál se tři sezony do října 2009) přibude na repertoár Mametova snad neúspěšnější a nejuznávanější hra *Glengarry Glen Ross* (česky též *Konkurenti*).

Hra měla premiéru v roce 1983. Mamet měl na začátku pochybnosti o její struktuře, ale Harold Pinter ho ubezpečil, že jediné, co ta hra potřebuje, je inscenace, a zařídil spolu s Peterem Hallem, tehdejší uměleckým šéfem Národního divadla v Londýně, její uvedení na malé scéně (Cottesloe) Národního divadla. Premiéra se uskutečnila 23. září 1983 a setkala se s velice příznivou kritickou odezvou. Americkou premiéru (6. února 1984) v Goodmanově divadle režíroval Gregory Mosher. S jedinou změnou v obsazení byla tato inscenace posléze přenesena do John Golden Theatre na Broadwayi. Kritiky byly nadšené, přesto však hrozilo, že inscenaci po dvou týdnech stáhnou z repertoáru, protože tržby byly velmi špatné. Naštěstí sdělovací prostředky informovaly, že Mamet získal právě za tuto hru Pulitzerovu cenu, a návštěvnost prudce vzrostla. Inscenace se poté hrála téměř celý rok a dočkala se 378 repríz.

Jan Hančil

Já jen jednoduše píšu hry. Nemyslím si, že někde ovlivní společenské podmínky. Podle mne Arthur Miller vždy doufal, a to je skvělá představa, že jeho díla změní postoj lidí k současným událostem. Můj pohled je velmi, velmi odlišný, jsme rozdílní příslušníci rozdílných generací. Podle mne je cílem divadla, jak řekl Stanislavskij, přenést na scénu život duše. To lidé může a nemusí blíže seznamovat s tím, co se kolem nich děje, může, ale nemusí je dělat lepšími.

David Mamet

Stanislav Štícha (1942 – 2011)

Byl od roku 1975 v Činoherním klubu inspicientem a hercem malých rolí. Mimo divadlo byl rád trampem i autorem svérázných komiků a povídek.

Ladislav Smoček: *Bludiště* (s Jiřím Hálkem, režie L. Smoček, 1990)

Carlo Goldoni: *Letní byt* (s Jaromírem Dulavou, režie L. Smoček, 1999)

Marina Carr: *U Kočičí bažiny* (s Veronikou Žilkovou, režie M. Čičvák, 2009)

Loučíme se se Stanislavem Štichou, Stanleyem, který byl členem Činoherního klubu téměř šestatřicet let. Šestatřicet let jsme se s ním potkávali v divadle skoro každý den. Stanley byl stoprocentně spolehlivý inspicient, precizní organizátor divadelních zkoušek, ale především nadšený herec malých rolí. Těch rolí bylo zhruba třicet a samozřejmě převažují mezi nimi takové, které se často jmenovaly policista, saniták, zřízenec, podomek, majordomus, školník. Stanley si na jevišti našeho divadla zahrál dokonce i papouška. Dokázal zde ale vytvořit i role, které měly pro podobu inscenací podstatný význam. Schlickmann v Hejtmánovi z Kopniku, Siegfried v inscenaci Obsluhoval jsem anglického krále, Robert Vosyka ve Vodním družstvu, kavárník Saifi v Návratu do pouště, Novotný v Deskovém statku, Andrea v Masce a tváři, Obdivovatel duchů v inscenaci U Kočičí bažiny. To byly úkoly, ve kterých Stanley mohl prokázat skutečný herecký talent, velmi původní a osobitý, vycházející z jeho bohaté a originální lidské osobnosti. Herectví člověka, který měl divadlo opravdu rád a zcela přirozeně mu věnoval svůj život. Představení Činoherního klubu Stanley naposledy řídil a také v něm vystoupil na konci září minulého roku.

Tolik tedy fakta a víceméně strohá konstatování. Dovolte mi ale ještě zmínit skutečnosti, které zvláště v kontextu dnešních pootočených a rozostřených kritérií činily ze Stanleyho mimořádnou osobnost. Byla to především sto-procentní spolehlivost. Pedantičnost ve vztahu k vlastním úkolům, přirozeně chápaná pracovní hierarchie a smysl pro povinnost. Stanley nebyl přítelem improvizace v práci, nesnášel pozdní příchody, ledabylost, lehkou ruku. Byl až donkichotským ztělesněním možná pouze bájných starých dob, kdy dočvilnost, pracovní nasazení, dokonalé plnění povinností byly normální a běžné. Kolikrát Stanley volal na jeviště techniku, aby opravili zdánlivou maličkost na scéně. Maličkost, kterou lze přejít, ale která také může hercům zkomplikovat jejich práci. Kolikrát šel z pozdních příchodů, kolikrát držel ve zkušebně ruku na vypínači, čekal, až doklábosíme, aby si byl jist, že nikdo nezapomene zhasnout. Mohlo mu to přitom být jedno. Ale nebylo. Stanley nebyl ve své profesi velkorysý. Byl možná pravým opakem téhle rozevláté a rozmazané vlastnosti. Ale velkorysých je nás dost. Kdo chybí, jsou lidé jako Stanley. A Stanley, Stanislav Šticha, bude našemu divadlu chybět moc. Budu rád, když si na něj často a s obdivem vzpomene.

A na závěr mi dovolte ještě jednu velmi osobní poznámku. Smuteční projev tak nějak patří k mé funkci a sluší se jej pronést. Dnes tu ale stojím především proto, že jsem měl Stanleyho velmi rád. A chci mu za všechno, co udělal pro Činoherařák i pro mě, upřímně poděkovat.

Ze smutečního projevu Vladimíra Procházky, 8. února 2011

Role Stanislava Štichy v Činoherním klubu L. Andrejev: Ten, který dostává poličky (Henri), B. Brecht: Krejcarova opera (První konstábl), C. Zuckmayer: Hejtmán z Kopniku (Policista), A. N. Ostrovskij: Bouře (Šapkin), B. Hrabal: Něžný barbar (Saniták), A. Seppälä: Poslední mejdan (Zřízenec), E. Canetti: Dům (papoušek Lorí), B. Hrabal: Obsluhoval jsem anglického krále (Podomek Hotelu Tichota, Siegfried), L. Smoček: Bludiště (Přírodovědec), A. Schnitzler: Utrpení mladého Medarda (Muž na hřbitově), L. Birinskij: Mumraj (Policista), V. K. Klicpera: Hadrián z Římsů (Lepohlav), Molière: Lakomec (Šimon), J. Štolba: Vodní družstvo (Robert Vosyka), L. Smoček: Kosmické jaro (Poskok), W. Shakespeare: Zkrocení zlé ženy (Kloboučník, Strážník, Petruchiův sluha), V. Štech: Třetí zvonění (Posel telegrafního úřadu), H. von Kleist: Rozbitý džbán (Sluha), F. Beaumont – J. Fletcher: Král nekrál (První iberský pán), C. Goldoni: Letní byt (Cecco), B.-M. Koltès: Návrat do pouště (kavárník Saifi), V. Štech: Deskový statek (majitel domu Novotný), Z. Egressy: Portugálce (Fotbalista), L. Chiarelli: Masky a tvář (Andrea), F. Sologub: Dáblova houpačka (Listonoš, Strážník), C. Goldoni: Impresário ze Smyrny (Adlátnus), Ch. Hampton: Nebezpečné vztahy (Majordomus), J. M. Synge: Hrdina západu (vyvolávač Yeats), M. Kundera: Ptákovina (Školník), M. Carr: U Kočičí bažiny (Obdivovatel duchů).

VLIV POHÁDEK NA ČLOVĚČÍ ŽIVOTNO / Kniha 31 – Psycho Stanley Šticha

J. V. Šindel ve svých psychologických výzkumech bádá i v oblasti literární a to zejména v žánru pohádek, neboť jak známo, pohádky hrají důležitou roli našeho života.

Pohádek je velké množství. Od poeticko-literárních, přes naivní, současné, absurdní, až po horory. Zvláště ty poslední – horory uvádí živé tvorstvo ve stádia různých reakcí.

Dejme tomu pohádka o vlkodlaku. Dětská duše okouzlena vyprávěním od svých blízkých, či rektorky v mateřské škole reaguje nejen podle nálady, ale i podle situace. Dospělá duše zkušená životními zkušenostmi reaguje rovněž tak, ale odreačovací projev je již agresivnější. Například:

u výbojnějšího dítěte může sloužit jako vlkodlak třeba strýček, po kterém dítě hází ihned jahůdkový sirup, u dospělého se savcem krve stává zaměstnání, kterému dospělý nadává, až může u něho nastat komplex odcizení a tím i zameškávání směn. Povahy snivě jsou rovněž podobné. Dítě před vlkodlakem zalézá do všech koutů a pod váleudy, člověk dospělý následkem snění vyrábí více zmetků a sekretářky mají více překlepů na stroji. V neutrálních povahách je podoba nejbližší. Dítě je apatické a je mu jedno, zda je hlavním aktérem vlkodlak nebo princ Bajaja, při vyprávění se usmívá nebo se stává nervózní, což se může odrazit i na školním prospěchu. Takové děti končí

Josef Štolba: Vodní družstvo

v pomocných školách, ústavech, nápravných zařízeních i hůře. Člověk dospělý, mající výchovu již za sebou, začne tíhnout k alkoholu a propadá-li mu stále víc, končí též v podobných institucích.

Také u zvířat se vyskytují reakce. Za příklad může posloužit opět vlkodlak. Zvířata ovšem nemají smysl vnímací jako člověk, tudíž je u nich tento pocit ochuzen. J. V. Šindel si ale i zde věděl rady. Převlékl svého asistenta Rosničku do houně z laskima, zavezl do lesa a nechal jej pantomimicky předvádět úlohu vlkodlaka. Sám si vylezl na čekanou, rozložil tabulky, poznámkový blok a Freuda a činil tak výzkum.

Ovšem u zvířat oproti lidem sledával reakce opačné. Tak například: Zvířata otrlá (lci, kanci, lasičky) před Rosničkovým vlkodlakem prchala, vědoma si cizí převahy. Zvířátka mírná (zakrslí jeleni, veverky, lesní morčata) se stávala na vzdor výbojnějšími a na Rosničku se jala dorážet. Jedině zvířata neutrální (zajáci, plhové, srnky) se zvědavě podívala a šla si dál za svými rodinnými starostmi.

Tak Šindel dospěl k názoru, že člověk i zvíře jsou podstatně stejní. Výsledky bádání sepsal tedy ve vědecké dílo a nákladem vědecké akademie vydal. Náklad byl ihned rozebrán nejen samotnými vědci, ale i psychiatrickými léčebnami, protialkoholními ústavy, předmanželskými poradnami i mnoha drobnými živnostníky, jako kupci, dentisty, hoteliéři a spisovatelé. Ba jeden spisovatel si toto dílo vzal tak k srdci, že po jeho prostudování se objevilo v české kultuře další klasické dílo – Kráska a zvíře.

Petra Tylová

autorka nového webu Činoherního klubu

Mohli bychom Vás poprosit o Vaše krátké představení?

Stránky Činoherního klubu jsem navrhovala po grafické a koncepční stránce. Programátorskou část dělal **Josef Hrudka**. I programování je tvůrčí práce a v případě Činohráku je redakční systém šitý přímo na míru specifickým a poměrně složitým potřebám divadla. Homepage se generuje automaticky podle toho, co je který den na programu, takže nenajdete dva dny, kdy by byla zcela stejná, s výjimkou prázdnin, kdy se řadu dnů nehraje. S Josefem jsme se seznámili před devatenácti lety při tvorbě počítačových animací, kde já jsem dělala grafiku a 3D modely a on jim dával život – tedy zdánlivý, ale perfektně přesvědčivý. Od té doby pracujeme ve dvou na volné noze. Nejprve to byly animace do filmů a reklam a později hlavně reklamní tiskoviny a webové stránky. Já sama jsem dělala americké retuše, olejomalby, keramiku, počítačové animace, kresby, comix, ale hlavně vždy užitou grafiku.

V čem spatřujete zajímavost práce při vzniku Vašeho návrhu na internetové stránky?

V případě ČK úplně ve všem. Výtvarným a současně psychologickým záměrem od začátku bylo, aby měl člověk intenzivní dojem hloubky prostoru a iluzi, že se dívá přímo do divadla na to, co se ten den hraje. Ukázalo se ale, že to je hodně těžký úkol, vzhledem k množství a hierarchii všech dalších informací, které bylo třeba na úvodní stránce zobrazit. Nechtěli jsme se tohoto záměru vzdát a tak nám tyto stránky daly mnohem víc práce, než je obvyklé. Zajímavá byla práce s fotografiemi, protože jsem je přizpůsobovala pro širokouhlý formát a musela je různě dokreslovat, rozostřovat nebo sestavovat z více fotografií jednu, aby dostaly tu hloubku a současně nijak neklamaly diváka odklonem od reality konkrétních inscenací.

Věříte, že tištěná média mají ještě budoucnost?

Ano. I kdyby lidé zapoměli číst, pořád na ně budou působit obrázky. V reklamě poslední dobou zaznamenáváme vývoj, kdy například tištěné katalogy výrobků dávají prodejčům jasnou výhodu nad těmi, kteří prezentují své výrobky pouze na internetu. Možná si lidé konečně uvědomují, že web si může udělat každý a napsat tam, co chce, a druhý den to zase smazat, ale když si nechá za spoustu peněz něco vytisknout, tak to musí myslet vážně.

Které komedie z Činoherního klubu máte ráda?

Všechny inscenace, které jsem v Činoherním klubu viděla, se mi opravdu moc líbily. Ale nejvíc Činohrák ocením vždy, když jdu do jiného divadla a uvědomím si, že dokonalé herecké výkony, spád a vtipnost představení nejsou všude až takovou samozřejmostí. Moje nejmilejší komedie je asi *Maska a tvář*. V Činohráku mě fascinuje, co všechno se dá předvést na tak malém jevišti. Je jasné, že s tak malým prostorem se musí pracovat specifickým způsobem a je to možná docela inspirující omezení.

Děkujeme za rozhovor

Doušky

■ **Petr Nárožný** je za postavu rytíře Olivera Urbana v Krležově *Lédě (Manželskonemanželské povídky)* nominován na Cenu Thálie 2010. V širších nominacích je také **Dana Černá** za roli Kláry v Krležově

Lédě a **Stanislav Zindulka** za postavu Zacha v Mittererově *Mém strašidlu*. Ceny Thálie 2010 budou předány v sobotu 26. března v Národním divadle.

■ S odchodem Stanislava Štíchy se Činoherní klub rozloučil s inscenací hry Josefa Štolby *Vodní družstvo*. Komedie v režii **Ladislava Smočka** se hrála od 16. prosince 1994 do 20. června 2009, a to celkem 296 krát.

■ Před ukončením jihlavské výstavy **Luboš Hruza Scénografie a malba 1958 – 2008** se v Horáckém divadle v neděli 20. března uskuteční přednáška **Jaroslava Vostrého**. Setkání organizuje Scénologická společnost.

■ 24. března bude premiéra filmu **Václava Havla Odcházení**. Hlavní roli kancléře Viléma Riegra hraje **Josef Abrhám**, Osvalda **Stanislav Zindulka** a Beu **Barbora Seidlová**.

■ **Josef Somr** namluvil 2CD fejetonů **Fran-tiška Nepila Proč jsem nechodil na Alexandrovce**. Vydaly jej Popron a Nakladatelství XYZ.

■ 14. března slaví 80. narozeniny **Jindřich Tuláček**, inspicent Činoherního klubu v letech 1967 – 1972. Gratulujeme.

■ 17. února uplynulo dvacet let od smrti **Miroslava Macháčka**.

Cinoherní klub uvádí:

Přehlídka amatérských divadelních souborů v roce 2011 se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Černí šviháci / Kostelec nad Orlicí

Josef Tejkl / **POLYHISTOŘI**

Vlastivědný vejšlap bez kravat a bez žen

Touha stvořit si i jinou skutečnost je silnější, právě i s vědomím možných osobních ztrát.

Neděle 17. dubna 2011

Autor povídky *Polyhistoři táhnou* a její dramaturgie: **Josef Tejkl** / Režie: **Radvan Pácl** a **Černí šviháci** / Scéna a kostýmy: **Černí šviháci** / Hudba a ruchy: **Josef Žid** a **Radvan Pácl** / Světla a zvuk: **Michal Kozel** / Hrají: **Josef Žid, Miroslav Vorlík, Petr Malý, František Novák, Václav Špaček, Aleš Hanáček, Ludvík Žid, Zdeněk Vrága, Elena Chvojková, Saša Kulhavá, Martina Dašková, Marie Židová, Irena Truhlářová, Zbyněk Svoboda.**

Josef Tejkl (1952 v Těchoníně – 2009 na Kralickém Sněžníku) Dramatik a spisovatel, režisér, výtvarník, pedagog, cestovatel, zakladatel Divadla Jeslíčky v Hradci Králové a zakladatel a principál Černých šviháků a Divadla Samohana.

Soubor **Černí šviháci** je osobitě společenství divadlem posedlých individualit. Do Cinoherního klubu zavítá již posedmé.

V jaké hře se říká?

Gibbon - Hylobates

Hádanka 3/X Budete-li znát odpověď na tři hádanky desátého kola naší soutěže, můžete je poslat na adresu pokladna@cinoherniklub.cz. Vylosovaný výherce získá dvě vstupenky na představení ČK.

Poskytovatel čtyřletého grantu na provoz: Hlavní město Praha

Inscenace ČK jsou realizovány s podporou Městské části Praha 1

Na rok 2011 poskytuje
Hlavní město Praha
Cinohernímu klubu
grant ve výši 17.500.000,- Kč

Partneři Cinoherního klubu

PRAZSKÁ
PLYNÁRENSKÁ
a.s.

www.CGS.eu

Tonera

www.radiohortus.cz

scena.cz
1. KULTURNÍ PORTAL

Redakce Cinoherního čtení: Roman Císař, Petra Honsová, Radvan Pácl.
Foto: Yvona Odrazilová, Pavel Nesvadba, Miroslav Pokorný, Pavel Kolský, Bohdan Holomíček, Oleg Vojtíšek, archiv Petry Tyllové, Viktor Kronbauer, Miloň Novotný. Autor hádanky: Jan Janák. Jazyková korektura: Andrea Firtíková. Grafická úprava: Kateřina Skalníková, Martin Straka.

www.cinoherniklub.cz

Galerie Smečky Vás zve na výstavu

Michal Singer Circus minimus

od 23.03.2011 do 30.04.2011 / úterý – sobota, 11.00 – 18.30 hodin

Vstup zdarma pro držitele ZTP, ZTP/P, důchodce, děti,
studenty SŠ, VŠ a pro všechny držitele Zákaznické karty
Pražské plynárenské, a. s.

**Ve Smečkách 24, 110 00 Praha 1
(vedle Činoherního klubu)**

tel.: +420 222 210 268, tel./fax: +420 222 210 272

e-mail: galerie.smecky@ppas.cz

